

Podi, senjaki, spodnja stavba iz lesa (navadno grajeni), se računajo do Din 200.—. Iste stavbe, prvovrstno grajene, pa do največ Din 320.—. Starostna obraba 2%. Svinjaki iz mehkega lesa do 300 Din meter, starostna obraba 1½%. Vrednost kozolcev se računa, dvojni prvovrstni z brano do največ Din 350, navaden 180 Din. Starostna obraba se računa pri kozolcih po 1% na leto.

To so v glavnem navodila za določitev vrednosti posameznih poslopij. Opozorjam pa, da se mora upoštevati tudi popravila in nove dele zgradb, ki se izvršijo tekom let. Radi tega je dobro, da zavarovanec zastopniku zavarovalnice, ki sestavlja novo zavarovanje, vse natančno navede, kako staro je poslopje, kedar se je izvršila kakšna večja poprava istega in kaj se je sploh na stavbi v zadnjih letih spremenilo.

Pri cenitvi škod se dostikrat ugotovi, da je ena ali druga stavba **previsoko zavarovana** in se vsled tega ne more priznati oškodovancu polne zavarovane vsote. Zavarovanec je vsled tega nezadovoljen, ker je moral več let plačevati od previsoke vsote zavarovalnine. Posledica je, da se pritožuje, zabavlja in obrekuje, češ, zakaj sem plačeval zavarovalnino od tako visoke vsote. Drugi imajo zopet **prenizko zavarovano** in v slučaju požara tudi ne dobijo cele zavarovane vsote, ker so imeli svoja poslopja **podzavarovana**. Najbolje je, da ima vsak gospodar svoja poslopja primerno zavarovana, kakršna je prav za prav vrednost poslopij.

Pri sklepanju zavarovalnih pogodb je važno, da je gospodar previden in ne podpiše poprej tiskovine, dokler se ni prepričal, ali je navedena prava vrednost, oziroma pravilno visoka zavarovana vsota.

Pri večjih posestnikih se izplača, da se pri sklepanju zavarovalne pogodbe pokliče kakšnega strokovnjaka, ki na licu mesta ugotovi sedanjo vrednost posameznih stavb in se v ponudbo tudi zapiše izjava dotičnega strokovnjaka. Glede vrednosti premičnin, osobito gle-

de poljedelskih strojev, vozov in drugih zavarovanih predmetov pa je najbolje, da se natanko zapišejo vsak predmet zase na ponudbo in se tudi pri vsakem postavi sedanja vrednost. Ako se med zavarovalno dobo kaj spremeni, je treba javiti zavarovalnici, da se zabeleži. Le take spremembe, ki se sproti zabeležijo, se potem pri cenitvi požarne škode upoštevajo.

To so v glavnem navodila, ki bi jih moral vsak zavarovanec vedeti in upoštevati. Ako želi kdo še natančnejša navodila glede zavarovanj, sem mu na razpolago.

*

O kuluku.

Banovinski kuluk za proračunsko l. 1932/33 je odpravljen, mesto njega 25% banovinska doliada na vse neposredne davke. Javni uslužbenci plačujejo naprej obvezno odkupnino. Zastankarji s plačilom odkupnine za banovinske ceste za leto 1930 in 1931 morajo odkupnino plačati. Kuluk za občinske ceste I. in II. razreda ostane. To je razvidno iz razglasa banske uprave dravske banovine v »Službenem listu« z dne 23. aprila tega leta. Razglas se tako glasi:

»Proračun dravske banovine za leto 1932/33 izkazuje med dohodki tudi 25% nadomestno cestno odklado na račun ljudskega dela, odnosno odkupnine za banovinske ceste. Ta proračun je zakonito potrjen. Ker je označeni dohodek banovine predviden izrecno kot nadomestek za banovinski kuluk, se ljudsko delo (odkupnina za to delo) glede banovinskih cest v proračunskem letu 1932/33 v območju dravske banovine ne bo izvajalo. Javni uslužbenci plačujejo tudi v tej dobi obvezno odkupnino po izjemni določbi § 21. zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoupravnih cestah od 30. maja 1930. Oni zavezanci, ki iz kategorikoli razloga niso odslužili pripadajoče cestne obveznosti za leto 1930/31 na banovinskih cestah, morajo odslužiti delo banovinskih cest na občinskih cestah, in sicer na račun banovinske subvencije za gradnjo in vzdrževanje občinskih cest.

Zavezanci, ki so v zastanku s plačilom od-

kupnine za banovinske ceste na račun cestne obveznosti za leto 1930 in 1931, so zavezani odkupnino plačati, ker tvori označena odkupnina sestavni del dohodkov banovinskega proračuna za leto 1931/32. Vendar se davčne uprave pooblašajo, da opuste prisilno izterjavo označene davčine, ako bi zavezanci zaradi siromaštva ne mogli plačati odkupnine.

Ljudsko delo in odkupnina za gradnjo in vzdrževanje občinskih cest I. in II. reda, se izvaja v vseh onih občinah, ki ne morejo označenih del opraviti z dohodki občinskega proračuna ali z najetim posojilom. Državna nadzorna oblast je po § 68. zakona o nedržavnih cestah v zvezi s členom 23. pravilnika o ljudskem delu dolžna, da odredi prisilno popravilo občinskih cest, kjer je ogrožen, oviran ali onemogočen promet, in sicer z ljudskim delom po določilih navedenega pravilnika. Iz gornjega razloga morajo imeti vse občine, ki ne razpolagajo s potrebnimi denarnimi sredstvi za označen namen, stalno v evidenci Obdružene sezname zavezancev za ljudsko delo in odkupnino.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto, dne 23. aprila so pripeljali špeharji 65 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 11 do 12 Din, špeh pa po 10 do 12 Din. Kmetje so pripeljali 28 voz sena po 65 do 95 Din, 12 voz otave po 65 do 80 Din, 4 slame po 65 do 75 Din, 20 voz krompirja po 1.50 do 2 Din, 19 vreč čebule po 5.90 do 6 Din (česen 10 do 14). Zelje po 3 do 4 Din, pšernica po 1.75, rž 1.75, ječmen 1.50 do 1.75, oves 1.25 do 1.50, kuruza 1.50, proso 1.50, fižol 1.75 do 2.50 Din. Kokoš 25 do 35, piščanci 30 do 75, raca 20 do 30, gos 35 do 60, puran 50 do 85, kozliček 35 do 80, jagnje 90 do 120 Din. Celi orehi 4.50 do 5 Din, luščeni 16 do 18 Din. Na trgu je bilo 775 komadov sadnih drevesc in 450 trt. Hren 10 do 12 Din, karfijska 6 do 12 Din, ohrovt 3 do 4 Din, kisla zelje 3 do 4 Din, kisla repa 2 Din, radič 10 Din, jabolka 4 do 7 Din. Mleko 2 do 3 Din, smetana 10 do 12 Din, surovo maslo 24 do 32 Din, jajca 0.60 do 0.70 Din, med 14 do 20 Din, suhe slive 8 do 12 Din.

Levinja jih je postrasila.

Vroče trenutke je doživela gospoda, ki se zabava v prijetnem mestu Cannes na Francoskem. Nekega večera so plemeniti in bogati gospodje bili zbrani v nekem odličnem hotelu pri obedu, ki so mu dali ime »obed v džungli«. Da bi zabavali goste, so postavili v jedilno dvorano tudi kletke z različnimi zverinami, da bi bilo tako bolj podobno džungli. Med obedom pa je velika levinja zlomila mrežo na kletki in skočila med goste. Lahko si je predstavljati zmedo, ki je temu sledila. Vseh 700 gostov je navalilo na izhode. V strahoviti gneči je več žensk

Januš Golec:

Trojno gorje.

Ljudska povest o trojnem gorju slovenskih in hrvatskih pradedov.

18

(Dalje.)

Vse po trgu se je začelo skrbno zaklepati pred posetom pošastne krave, le Pištelakova krčma je ostala odprta. Ema je stregla prvemu okuženemu Andreju, obiskovala, tolažila, pomagala in spremljala na zadnji poti tudi druge, le njo samo je očuvalo nebo nedotaknjeno, močno po duši in telesu.

Kako daleč je že bila segla kuga izven trga, ni znal nikdo. Izventrskih faranov niso smeli pokopavati na pokopališču krog cerkve. Grajska oblast je zapovedala, naj zagrebejo vsacega tam, kjer je umrl. Ko bo prestala kužna smrt, bodo že pozneje blagoslovljeni od duhovnika grobovi ponjivah, travnikih in gozdovih, da se ne bodo odpočivala trupla v neblagoslovljeni zemlji.

Ljudje izven trga se niso zmenili toliko za kužno morijo. Radi brezbrčnosti in malomarno-

sti se je bila razpasla z bliskavico do Št. Petra, Planine in današnjega Št. Jurja ob južni železnici. Že decembra l. 1578. je rogovilila črna pegasta krava po Planini. Ohranjeno je do danes sporočilo planinskega oskrbnika Štefana Siebenaicherja, v katerem opisuje celjskemu oskrbniku Janezu plemenitemu Helfenbergu, kako strašno da razsaja črna smrt po planinskem trgu ter po sosednih vaseh. Junija je bila zanešana nalezljivka v gorenjske kraje iz Hrvaške in že decembra je bila na višku na Planini. Iz tega zgodovinsko potrjenega dejstva je razvidno, koliko človeških žrtev je padlo leta 1578. pod koso črne kuge tostran in onstran Soče in to ne le po nižavah, da, zdesetkovano je bilo prebivalstvo tudi po vrhah.

Usodepolno okuženi so bili spodnji kraji l. 1578. in vendar ni prodrila ta strašna vest niti do Koroške. Avgusta omenjenega leta je prejel pilštajnski oskrbnik od pravega lastnika večinoma vseh gradov v pražupnijski Pilštajni od krškega škofa po jezdecu obvestilo: Cerkevni dostojanstvenik je že med potjo. Ogledal si bo osebno po-

Mariborski svinjski sejem. Na svinjski sejem dne 22. aprila 1932 je bilo pripeljanih 178 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad 50 do 70 Din; 7 do 9 tednov stari 80 do 100 Din; 3 do 4 mesece stari 150 do 200 Din; 5 do 7 mesecev stari 300 do 350 Din; 8 do 10 mesecev stari 400 do 450 Din, eno leto stari 600 do 750 Din. 1 kg žive teže so prodajali po 5 do 6 Din; 1 kg mrtve teže pa po 7 do 8.25 Din. Prodanih je bilo 108 komadov.

ŠESTDESETLETNICA DR. KOROŠČA.

Dvanajstega maja bo naš voditelj dr. Anton Korošec obhajal svojo šestdesetletnico. Dr. Korošec je vse svoje življenje in vse svoje izredne zmožnosti posvetil delu za dobrobit in napredek slovenskega ljudstva. Nemisljivo so njegove zasluge na prosvetnem, združnogo-gospodarskem in zlasti na političnem polju. Vsa naša politična zgodovina zadnjih desetletij je neločljivo zvezana z njegovim imenom. Zato je dolžnost vseh zavednih Slovencev, da se ob tej priliki oddolžimo svojemu voditelju ter se spomnimo njega, ki mu gre zahvala za velik del našega napredka, blagostanja in politične moči. Vabimo svoje prijatelje po vsej Sloveniji, da takoj ustanove odbore za proslavo Koroščeve 60 letnice, ki naj se vrši povsodi v mesecu maju. Naj bo ta proslava izraz hvaležnosti, vdanosti in zvestobe, ki jo čuti slovensko ljudstvo do svojega voditelja dr. Antona Korošča!

Št. Peter pri Mariboru. V nedeljo, dne 1. maja popoldne po večernicah se vrši običajen mesečni sestanek fantovskega krožka, na katerega se vabijo vsi poštene šentpeterski fantje. Ob tej priliki se bodo tudi poslovili od tovarišev, ki nastopijo vojaško službo. — V Nebovi je umrla ena izmed najstarejših šentpeterčank 81 letna vdova prevžitkarica Zelez-

nik Barbara. Naj v miru počiva! — Precej novih knjig si je zopet nabavilo prosvetno društvo »Skala«. Kdor ima čas in veselje do lepe knjige, naj se poslužuje društvene knjižice.

Sv. Ana v Slov. goricah. Dne 17. tega meseca nas je neka notranja slutnja vlekla k Negovili. In zakaj? Zato, ker so uprizorili tamošnji fantje fantovskega odseka velezanimivo ljudsko igro »Pri kapelici«. Igra nam je segala v srce, da me veže dolžnost, izreči javno častitko. Fantje in dekleta, izvrstno ste se odrezali! Kljub slabi in dolgi poti nam ni bilo žal, da smo prišli k negovski mladini, le tako naprej! V programu imamo tudi mi fantje pri Sv. Ani isto igro. Zato smo pohiteli najprej gledat v Negovo. Ker se nam je igra zdela primerna, polna šaljivih in tudi resnih prizorov, upamo, da jo bomo v najkrajšem času tudi mi uprizorili. Na to prireditev že sedaj vabimo ves domačine, staro in mlado ter naše ožje soseso, da nas posetite ter napolnite našo dvorano do zadnjega kotička.

Polzela. Menda nobena prireditev — če iz-
vzamemo Pasijon — ni vzbudila širše Savinjske doline toliko zanimanja kot predstoječa prireditev »Veronike Deseniške«, drama v petih dejanjih, katero uprizori dramatični odsek katoliškega prosvetnega društva na Polzeli v nedeljo, dne 8. maja v prosvetnem domu. Prosim, da si občinstvo po možnosti preskrbi vstopnice že v predprodaji, si zagotovi sigurne in dobre prostore ter reši gneče pri blagajni. Vstopnice se dobijo osebno v gostilni Cizej, pisмено pa pri katoliškem prosvetnem društvu Polzela.

Gornjigrad. Nikdo v gornjegrajskem okraju naj ne prezre nadvse krasne igre »Ben Hur«, katero vprizori v kaplanijski dvorani Katoliško prosvetno društvo v Gornjemgradu pod vodstvom nadvse požrtvovalnega in pa delavnega g. Ranta. Ben Hur je ena izmed tistih iger, pri kateri se pokaže vsa nekdanja rimska oholost in prevzetnost, odeva v škrlat in zlatino. Videl boš tudi ponosne Grke in podjarmljeno, toda prekanjeno judovsko ljudstvo. Igra se godi za časa, ko je prebival na zemlji naš Zveličar, katerega slavnostni spreved bo viden tudi na odru. V igri nastopi preko 30 igralcev, vsi v živobarvnih oblekah iz takratnih časov, katere si je društvo samo v ta

namen nabavilo. Predstavljal se bo igra trikrat, in sicer dne 30. aprila ob 8. uri zvečer, dne 1. maja ob 3. uri popoldne in na Vnebohod ob 3. uri popoldne. Igra ima devet slik in bo trajala nad tri ure. Vstopnina bo običajna. Vabite se vsi od blizu in daleč, da prav gotovo pridete pogledat to krasno igro, ker kaj takega se dosedaj še v tem okraju ni igralo. V obilnem številu na svidenje v Gornjemgradu!

Vojnik. V starih listih zgodovine, čudne zgodbe se hero, kako vse stvari na svetu vedno se spreminjajo. Tam, kjer nekda celjski grad — zlobe dom, krivec nešteti, v blesku, zlatu je sijal, tam so danes razvaline, ki nam nemo govore kako svetna slava mine. — Spodaj pa vas Teharje — dom junakov, plemičev, ki so bili boj s krivico, za poštenje in pravico. Njih ni strl časa zob, rja ne zakladov snela — vendar lepša in vesela jim je sreča zažarela. — To so glavne misli igre, ki se bo igrala pri nas v nedeljo, dne 8. maja in potem še ponovila na binkoštni pondeljek. In to menda že vsak ve, da »Mlinarjev Janez« je igril ime. Vojničani in Celjani, Teharčani, Šmarčani in še drugi tam okrog, k igri vsi ste vabljeni!

Vojnik. Katoliško izobraževalno društvo v Vojniku priredi v nedeljo, dne 1. maja materski dan s pestrim sporedom. Vabljeni zlasti naše matere!

Sromlje. V nedeljo, dne 10. aprila je uprizorilo naše izobraževalno društvo Finžgarjevo igro »Razvalina življenja«. Igralci so v splošno zadovoljnost rešili svoje vloge. Mnogo zaslug si je stekel g. Anton Černologar, trgovec in podobar v Sromljah, ki je že mnogo napravil brezplačno v prid društvu. V zadnjem času je naslikal nove kuliše, ki so res kras našega, sicer preprostega odra. Zato mu na tem mestu izrekamo najlepšo zahvalo.

Vse pride enkrat na dan.

Zadnje dni so zaprli v Berlinu Jakob Hellmann, ki je umoril pred 11 leti svojega tovariša v kamnolomu. Hellmann je spremenil svoje pravo ime in se je kretal povsem varno po Berlinu. Popolnoma slučajno je izsledil policijski uradnik pri snaženju svoje pisalne mize tirnico iz leta 1921, katere foto-

sest in proučil razmere najemnikov in podložnikov. Po tem sporočilu je bil oskrbnik v največji negotovosti: Ali naj opozori duhovnega kneza na nevarnost, ki mu prete po teh krajih, ali ga naj pusti v posete? Po dolgem oklevanju za in proti se je zatekel k Emi in jej potožil dvome. Za svet vprašana se je postavila odločno na stališče, da je ravno sedaj prilika in potreba, da obišče škof kraje, katere ogrožata obup ter smrt! Njena je obveljala. Visokemu gospodu ni bil poslan nobeden sel, ki bi bil posvaril njega in spremstvo pred smrtjo, ako bi se upal preko praga, katerega je prestopila črnoprogasta krava — kuga!

Do Celja še ni bila prodrla kuga, radi tega ni krškemu škofu nikdo namignil, da tvega življenje, ako se poda na pot v dolino smrti ob Bistrici in Sotli. Iz Celja je krenil visoki dostojanstvenik do Št. Jurja po cesti, od tamkaj po kolovoznih potih na konjih preko Prevorja in mimo Zagorja na Pilštajn. Začudeno je gledal škof in spremljevalci, kako so zrl ljudje le od daleč na spreved. Niti eden se ni približal, da bi bil izkazal dolžno čast vladiki in poprosil blagoslova. Celo v Lesični je

bil sprejem bolj klavern. Škofu se je mudilo v zanj pripravljene sobane na gradu Hartenštajn. Bil je zbit ter zmučen od dolge vožnje in ježe, res potreben mirnega odpočitka. Izrazil je tudi željo, da bi prebil rad nekaj dni brez sprejemov. Itak se misli pomuditi dalje časa v njemu popolnoma tujih krajih, prilike bo dovolj za poslušanje gosposkih in ljudskih prošenj.

Vrhovni gospodar gradov ter ogromne posesti v pražupniji Pilštajn je prebil prvo noč v zanj lepo pripravljenem Hartenštajnu poɦvalno. Zjutraj se je divil razgledu po Bistriški dolinici do Kozjega. Blaženi mir so prekinjali le težki udarci vodnih kladiv v Lesični. Če bi pa ne bilo nabijanja po nakovalih, bi bilo preveč tihotno. Presveto daritev je opravil v grajski kapeli. Po zajtrku je posetil župno cerkev in grad Pilštajn, odkoder je še mikavnejši pogled na njegovo od vseh strani od hribov zaščiten kraljestvo. Popoldne se je razgovarjal z oskrbnikom in zvedel marsikaj, kar bi rabilo nujno popravka, odprave ter nove nabave.

Drugo jutro ni bilo na spregled njegovega

omedlelo in na kose je bilo razcefranih več dragocenih oblek. Vendar pa so levinjo spravili nazaj, predno je naredila kaj škode.

Stoletnica prve železnice v bivši Avstriji.

Dne 1. avgusta 1932 bo preteklo ravno 100 let, odkar je bil predan del zgrajene prve avstrijske železnice prometu. Prva avstrijska železnica je spajala vodni zvezi: Donava — Moldava. Prvotno je bila dolga 129, a poznejšim podaljškom Linz — Gmunden 200 kilometrov, eno ter ozkotirna (1106 mm). Ni bila samo to prva železnica po ozemlju tedanje nemške zveze, ampak tudi prva večja. Francozi so predali

grafija se je ujemala z zločincem, katerega so vtaknili pod ključ čisto radi druge hudobije. Razkrinkani Hellmann je priznal po dolgem oklevanju tudi 11 let stari umor.

Neki Haüer v Šleziji je umoril l. 1919 krošnjarja in je pobegnil. Zaprl so morilčevega delavskega tovariša in bi bil skoraj obsojen. V omenjenem letu je bilo izseljevanje iz Šlezije v Južno Ameriko na dnevnem redu in nekaj povsem lahkega. Posebno rudarji so se tedaj močno izseljevali. Nek izseljenec rudar, ki je delal nekoč s H. v jami, je našel morilca pri kopanju solitra v južnoameriški državi Čile v največji stiski. Nikdo pa tedaj ni znal, da je H. zločinec. Med na novo naseljenim rudarjem in H. je pognalo v kratkem odkrito prijateljstvo, ki se je posebno poglobilo, ko je pričelo med salpeterskim delavstvom, ki je obstojalo po pretežni večini iz Indijancev, mezno gibanje, pri katerem so tudi sodelovali delavci iz Evrope. Prišlo je do pobune med delavstvom, vojaštvo je prihitelo ter streljalo. Med težko ranjenimi je bil tudi H. Ko je bil v zadnjih izdihljajih, je priznal prijatelju zločin. On je bil krošnjarjev morilec, katerega so še pa vedno iskali v domovini. Pred poklicano pričo je bil še sestavljen zapisnik in H. je umrl. Prepis zapisnika je bil poslan v Nemčijo in je razvozljal zagotetno zadevo smrti krošnjarja.

Lovski pomočnik Kauff je ustrelil leta 1904 v Holsteinu logarja Drevelsena. Lepega jutra so našli gozdarja ustreljenega v lovišču. Splošno mnenje je bilo, da je postal smrtna žrtev divjih lovcev. Ker so res nekateri divji lovci grozili logarju, so jih več zaprli. Ves sum se je pa slednjič oklenil enega, ki ni mogel dokazati, da bi ne bil ob času umora v lovišču. Čeravno je govoril proti njemu le sum in dasi je zatrjeval popolno nedolžnost, je bil obsojen na 10 let ječe. Lovskega pomočnika Kauffa ni nikdo osumil. Prosil je kmalu nato za prestavo in nikdo ni več slišal o njem.

Leta 1914 je padel na ruskem bojišču

narednik Kauff. Med papirji, katere so našli pri padlem, je bilo tudi priznanje, da je on ustrelil logarja iz zasede, ker je upal, da bo po umoru lahko poročil logarjevo ženo. Po krvavem dejanju pa ga žena ustreljenega ni marala.

Svetovna vojna je pojasnila marsikateri zločin, ki bi bil sicer ostal za zmišljaj zavij v temo. Aprila leta 1918, po bitki pri Cambrai, je priznal Bavarec Berner v zadnjih izdihljajih sanitetnemu vojaku, da je umoril nekaj mesecev pred izbruhom svetovne vojne očeta, ker mu je ta branil ženitev z neko žensko. Medvojne zmede so otežkočale policijska poizvedovanja in ni padla niti senca suma na sina umorjenega.

Pobrežje pri Mariboru — Partinje. Smrtna kosa. Po dolgi in mučni bolezni je umrl na Pobrežju dne 15. aprila bivši obče znani, veseli in priljubljeni posestnik iz Partinje Janez Rues. K zadnjemu počitku ga je spremljalo precejšnje število njegovih partinjskih sosedov in znancev. Na sedmini pa so pogrebci nabrali v njegov blag spomin za enega njegovih birmancev, ki se sedaj pripravlja za novomašnika, 131 Din. Vsem darovalcem iskrena hvala, blagopokojnemu pa večni mir!

Trbnje. Turobno so peli zvonovi, ko je kruta smrt pretrgala nit življenja mladeniču Konradu Dolev, komaj v 26 letu starosti. Kdor ga je poznal in videl pred enim letom, ga je moral občudovati. Bil je postavno velikan, močan in zdrav. Kot godbenik je bil vedno vesel. Zato je njegova smrt tem bolj globoko iznenadila celo župnijo in globoko pretresla domačo hišo, ko je izgubila ljubljene sina. Njegova mati je stavila vanj vse svoje upanje, tolažbo in veselje. A Konrada ni več med nami, šel je v večnost, o kateri govori pesnik tako tolažilno, da »lepše solnce njemu sije, lepša zarja rumeni«. — Nekaj dni pozneje je zatisnil svoje trudne oči Peter Ošlovnik, star 83 let. Bil je najstarejši mož v župniji. Po poklicu zidar in godbenik. Kot muzikant je razveseljeval ljudi

na nešteti gostijah. Kot zidar je pomagal leta 1898 rajnemu škofu Napotniku, ki je posvečeval župno cerkev, zazidati grobek za svetinje ali ostanke mučencev na glavnem oltarju. Tudi njegovega pogreba se je udeležilo mnogo ljudi od blizu in daleč. — Za nova cerkvena ključarja pri župni cerkvi sta postavljena posestnika Jakob Uršnik, po domače Kučej in Valentin Brajnik, po domače Brezovnik. V stalni pokoj je stopil tukašnji g. nadučitelj Martin Kranjčič. Bil je vzor učitelja.

Ruše. Nič novega pod solncem, pravi pregovor. Toda zdí se mi, da to vedno ne drži. Saj ni skoraj dneva, da nam ne bi prinesel kaj posebnega. In tako je te dni imel odbor za pomožno akcijo v Rušah svojo sejo, kjer so odborniki ugotovili, da so začeli delovati 11. januarja, a zaključili 31. marca 1932. V tem času je odbor podpiral od 54 do 91 družin s 156 do 254 člani. Razdelil je 6073 kg krompirja, 326 kg fižola, 428 kg slanine, 140 kg kruha, 1320 kg krušne moke, 1471 kg koruznega zdroba in 113 in pol kg mesa. Skupni dohodki so znašali 22.238.50 Din, izdatki pa 18.793.25 Din. Preostanek se naloži za bodočnost. Vsem, ki so pripomogli, da je akcija tako dobro uspela, izreka odbor tem potom najlepšo zahvalo. — Končno vendar dobimo, kakor se sliši, avtobusno zvezo z Mariborom. In sicer bo vozil od 1. maja dalje g. Pohlín vsak dan dvakrat iz Ruš v Maribor in dvakrat obratno. Odhod iz Ruš bo ob 8. in 14. uri, povratek pa ob 11. in 17. uri. Voznina bo 8 Din za osebo na eno stran. — Umrli so zadnji čas: I. Velca, 14 dni star otrok. Anton Kramer, star 20 let, se je ponesrečil v tovarni za dušik. Ubil ga je električni tok napetosti 500 voltov. Vzor mladeniča, ki je z vsem zaslužkom in vso ljubeznijo skrbel za mater vdovo in še manjše sestre, so spremile vse Ruše na poslednji poti. Tudi pevski zbor mu je zapel in tovarniška (delavska) godba mu je zaigrala v slovo. Dalje je umrl Verbošt Miha, star 78 let. Naj v miru počivajo, preostalim naše sožalje! — Katoliško prosvetno društvo pripravlja za 5. maj materin dan s pestrnim sporedom. Že danes društvo opozarja na ta dan vse ruške mamice. Začetek prireditve bo zvečer ob 8. uri.

Ribnica na Pohorju. Tako veličastnega pogreba še pač nismo imeli, kakor se je tu gori vršil v sredo 20. aprila. Vsaj trikrat premala

prvo železno cesto prometu na razdaljo 18 km (Saint-Etienne — Andrézieux) leta 1827. Prva avstrijska železnica je bila tudi daljša nego vse dotodanje angleške. Njen zgraditelj Franc Anton vitez Gerstner je hotel vpeljati na železnici parni pogon in v tem slučaju, kar se je zgodilo precej pozneje, bi bila imela Avstrija prvo železnico na parni stroj.

Otroci — izumitelji?

Prve parne lokomotive niso tekale same od sebe, temveč so morale odpirati, oziroma zapirati na njihovih cilindrih dve pipi, čim je bat došel do zgornjega ali spodnjega konca. To delo so zaradi njegove prepro-

osebnega strežaja. Nekako preplašeno mu je zatrjevala služinčad, da lovi najbrž s kovači postrvi in je zanesla ribiče pot kam dalje proti Kozjem. Škof ni bil zadrezasto strog, prezrl je netočnost v službi. Opoldne mu ni nobena jed prav teknila. Mizni strežaj se je opravičeval, da je pripravila kosilo oskrbnikova žena, njegov kuhar se ne počuti zdravega radi spremembe zraka. Škofovega kočijaža in konjarje so morali zamenjati domačini. Vse je bolehalo, skoro nikogar od seboj pripeljanih služabnikov ni bilo na spregled.

Cerkvenega kneza so začele oplazovati zle slutnje. Kaj, če je zablodil v tej grabi med tolovajske upornike? Najprej so stegnili roko po njemu zvestih spremljevalcih in kmalu bo zginil tudi sam. Bogzna kaj in če sploh bo prodrla vest na Koroško, da je zmanjkalo v teh zakotnih krajih krškega škofa? Najbrž je že jetnik in mu je odločenih le še nekaj dni življenja? Da mu priprosti narod ni naklonjen, se je prepričal na lastne oči, ko je zavil s ceste na kolovoz. Ako mu je ljudstvo sovražno, kaj šele njegovi grajski voditelji!

Prestrašil se je prevzvišeni teh razgrebanj.

Planil je po koncu in se odpravil k duhovnemu tovarišu — k g. župniku. Ko je videl domači dušni pastir škofov strah, čul sumničenja na upor ter tolovajstvo, mu je pokazal iz župnišča na sveže grobove, ki so se vrstili krog cerkve eden poleg drugega. Ker ga pa visoki dostojanstvenik še vedno ni razumel, je izustil strašno besedo: »Kuga!« Škof je izbulil oči, sapo mu je zaprlo, mraz ga je spreletel po celem telesu, sedel je v naslonjač. Namah mu je postalo jasno, da je zašel v gnezdo nečloveškega, ampak kužnega tolovajstva! Kdo bi ga naj bil pozdravljal in se mu klanjal, ko pa je bilo vsacega strah, če ne bo njegov spreved v znamenju še hujšega okuženja in smrti... Njegov sluga, kuhar, mizni strežaj, kočijaž in konjarji, kje drugje so, če ne v objemu kuge ali že celo smrti? Vzdihoval je bolešno, sklenil roke, molil, se pokrižal in odšel brzih korakov v svoj stan. Poklicani oskrbnik je priznal, da je zalezla in oplazila kuga škofovo spremstvo. Razložil mu je vse, kar je že prestal od te grozne morilke Pilštajn, okolica in sploh cela Bistriška, Sotelska dolina ter hrvaško Zagorje. Nazaj bi bilo zanj že

je bila naša cerkev za množice hvaležnih župljanov in ljubih sosedov od blizu in daleč in prekratka je bila pot od Sv. Jerneja pa tje do Sv. Lenarta, da bi se bili mogli lepo zvrstiti vsi ti pogrebci. Turobno so prepevali zvonovi vseh cerkev od nedelje naprej ter milo-žalostno še posebe ta dan raznašali tje gori v planine in doli v nižine pretresljivo vest, da spremljamo k zadnjemu počitku svojega ljubečega duhovnega očeta in otroško ljubljene- ga dušnega pastirja, nepozabnega prijatelja, brata, strica in millega dobrotnika revežev in si-rot ter nesebičnega, požrtvovalnega javnega delavca za narodov dušni in telesni blagor. Neizprosna smrt nam je po kratki mučni bo- lezni pobrala našega po svoji vnemi za čast božjo in zveličanje duš, po svoji nedosegljivi gostoljubnosti in vedno veseli prijaznosti in neumorni postrežljivosti daleč po škofiji zna- nega in blagovanega g. duh. svetnika župni- ka Andreja Fišer. Uničeno je naše upanje na njegovo zlato sv. mašo čez dve leti in na nje- govo osemdesetletnico leta pozneje, predvsem pa so prekižani naši lepi načrti za veličastno proslavo njegovega tridesetletnega blagoslov- ljenega tukajšnjega župnikovanja — dne 12. avgusta letošnjega leta. Prazno je mesto nje- govega zvestega članstva v načelstvu naše hranilnice in posojilnice; zevajoča vrzel je na- stala v našem prosvetnem društvu, kjer je vselej rad predaval, poučeval in mladino bo- dril; težko bodo pogrešili njegove nasvete na- ši občinski odbori in njegovo spretno vodstvo naša različna društva ter cerkvene bratovšči- ne in družbe; predvsem pa žalujejo za njim različni siromaki in tolažbe potrebni in ga hranijo v najhvaležnejšem spominu vse naše hiše, v kateri je vkljub svoji zlomljeni nogi toliko rad in ob vsakem vremenu prihajal, da naše bolnike sprevidi in s sv. popotnico pri- pravi na zadnjo pot. — Ni se čuditi po vsem tem, da je bila tako ganljivo lepa njegova zadnja pot. Že ob njegovi bolniški postelji smo občudovali ljubezen in hvaležnost nje- govih faranov, ki so ga v množicah obiskovali in si tudi z lepimi žrtvami prizadevali za nje- govo ozdravljenje, njegov mrtvaški oder pa so naravnost pokrili z lepimi cvetkami in dra- gocenimi vencii, in naši ognjegasei so si šli v čast in sveto dolžnost, da zamorejo stražiti pri njegovih telesnih ostankih. Krasno petje

pred župniščem, v cerkvi in na pokopališču nas je globoko pretresalo, vsi pa smo se iz dna srca pridruževali molitvam veličastnega zbora 25 duhovnikov: »Bog mu daj večni mir.« Obilne solze, ki smo jih pretakali pri ganljivi- vem cerkvenem nagovoru mons. Vreže, profes. iz Maribora, in ob odprtem grobu, ko se je v imenu sorodnikov in domačih zahvaljeval vsem udeležencem vuzeniški g. dekan K. Hütner ter je bivši župan in predsednik okr. cestn. odbora g. L. Drževnik v dobro premiš- ljenih prisrčnih besedah omenjal blagopokoj- nika neprecenljive zasluge za dušno zveličanje in telesni dobrobit njegovi skrbi izročeni ver- nikov, bile so viden izraz silnega žalovanja otroško vdanega in trajno hvaležnega našega pohorskega naroda. Ko smo zapuščali božjo njivo, zazdela se mi je, da slišim milo ihtenje iznad Velike Kope in od Sv. Janeza tam doli nad Breznom, koder se razširja naša župnija, pa tudi od temnih gozdov in od vsakega po- nosnega kmečkega doma ter od vseh naših prenovljenih cerkev in iz turobnih glasov na- ših novih zvonov — vedno ponavljano molit- tev: »Našemu rajnemu g. župniku Andreju daj ljubi Bog večni mir ter obilno plačilo za vse nam skazane dobrote!«

Puščava. »Slovenski Gospodar« nam prinaša teden za tednom razne novice, pa malo dobrih. Mi Pohorci smo sicer trdnega značaja in ne tožimo radi, pa ko bi videli, da bi nam jadiko- vanje pripomoglo do boljših časov, pa bi se tudi mi malo potožili. Kakor čitamo, je po celem svetu hudo. Ravno tako tudi pri nas. Ponujamo svoje blago (les) raznim kupcem iz Hrvaške. Nekateri bi nam še plačali tako za silo, pa kaj, ko samo obljubijo, les dobijo, potem pa kmet klavirno gleda za denarjem. Nazadnje izve, da dotični sploh ničesar nima in kupelja je gotova. Komu naj dandanes še zaupamo? Živino imamo lepo, kar je včasih pomenilo tudi lep denar. Danes pa, če je res lepa, jo gleda lahko gospodar sam in se je raduje s praznim žepom. Nočem dalje našte- vati, kaj in kje nas še kaj boli, ker že to itak celi svet ve. Pomagali si bomo, kakor bo- mo vedeli in znali, v Boga zaupali in čakali. Eno bo gotovo pomagalo. — V nedeljo, dne 17. aprila smo pa pustili za nekaj časa težave doma in smo jo ubrali na igro. Naše pevsko društvo nam je priredilo pod vodstvom g. or-

ganista kar dve jako lepi igri, in sicer »Brez zajtrka« in »Pri kapelici«. Bilo je smeha na cente. Pri drugi pa bi se kljub »Jurčkovim« šalām začeli skoro jokati. Pa takoj nas je »Klepetulja Jera« spravila spet v dobro voljo. Vsi igralci so izborno rešili svoje vloge. Vsa čast njim!

Šmarino pri Slovenjgradcu. Vsa naša lepa dolina in vsi prebivalci našega gorovja so bili na nogah in mogočno je odmevalo od Velike Urške gore in tje do Turjaka dne 19. julija 1928. leta, da Šmartin obhaja prelepo in iz- redno redko slovesnost biserne sv. maše svo- jega dolgoletnega nadžupnika, dekana in čast- nega kanonika g. Janeza K. Lenarta. Vsa pri- jazna vas je bila zasajena z visokimi mlaji in prepletena z vencii in šopki cvetlic ter napol- njena z nešteti množicami hvaležnega ljud- stva. Zadnji petek pa je šla od ust do ust prežalostna vest, da je sivolasi starček mesec dni pred dokončano devetdesetletnico svojega plodonosnega življenja na večno zatisnil svo- je trudne oči. In zapeli so zvonovi nadžupni- ske cerkve in vseh sedmerih podružnic, da je nehalo biti njegovo dobro srce, in se niso dali vmiriti, dokler nismo v nedeljo po pozni služ- bi božji na domače pokopališče v velikanskem sprevoču pospremili in v hladnem grobu za- krili telesne ostanke zaslužnega moža in skrbnega dušnega pastirja, ki je v 32 letih tukajšnjega delovanja krasno prenovil vse na- še cerkve in jih deloma tudi oskrbel z novim zvonjenjem. Šele z našim 90. letom je lani o Veliki noči odložil težko breme nadžupnika in se podal v davno zasluženi pokoj, ki ga pa je hotel med nami zavživati. Saj ga je toplo ogrevala otroška ljubezen in vdanost hvalež- nih faranov, ki so mu v kaplaniji pripravili prav čedno stanovanje ter ga radi obiskovali in ljubeznivo preskrbovali. Da smo ga sedaj v trumah hodili škropiti in za njegov dušni mir moliti in da smo ga na zadnji poti spre- mili vsi, kar nas je le moglo od doma, se pač razume ob sebi. Iz srca hvaležni smo blagega rajnega in obenem našemu staremu prijatelju msgru. Vreže, prof. iz Maribora, da nas je še enkrat v ganljivi besedi spominjal njegovega skrbnega in trudopolnega dela, ki ga je raz- vijal blagopokojni v Škalah, v Šmarju pri Jel- šah, Kapelah in pri Sv. Petru pod Sv. gorami kot kaplan ter kot župnik na Tinju vrh

najbrž prepozno, naprej bi pomenilo še sigurnejšo smrt, treba je bilo ostati na mestu in čakati na smrt ali na milost prizanesljivosti iz nebes. Na škofovo vprašanje: Kaj naj ukrene, da ne pomrje- jo vsi? je odgovoril oskrbnik: »Pokopljimo mrliča, izženimo iz trga že okužene, nikdo ne sme ven in ne notri, dokler se ne zaustavi morija. Prehrane je dovolj za nekaj mesecev. Edina rešitev pred kugo je beg pred okuženjem.«

Prevzvišeni je poslušnil oskrbnikov nasvet. Takoj je bila sestavljena in od škofa podpisana najstrožja prepoved prekoračenja trške meje. Vsakemu tozadevnemu prestopku je bila zažuga- na smrtna kazen! Škofovo prepoved je razbobljal ter razglasil grajski berič po celem trgu.

Že koj prihodnji dnevi so dokazali, da sta imela škof in oskrbnik prav. V trgu ni bilo nobe- nega novega slučaja okuženja, okolica naj le skrbi sama zase! Vladika se je počutil veliko bolj pomirjenega; a le noči je prebil v najrahljšem polspanju. Če je pustil okna spalnice zaprta, ga je nekaj dušilo, ako jih je odprl, ga je preganjala in obletavala bojazen okuženja. Najlažje še je pri-

čakal jutranji svit, če je vstal popolnoči, odprl okno, sedel na stol in gledal preko skal v mučno in vedno enakomerno med skalovjem šumljajočo Bistrico. Žuborenje valčkov v nočni tišini mu je kapljalo liki balzam tolažbo v srce in mu šepetalo: Počakaj, potrpi, tudi kuga se bo preselila od tod.

Neko popolnoč je bilo skakljanje Bistrice ta- ko privlačno, da se je dvignil iz naslonjača, se na- slonil skozi okno in prisluškoval napol glasno mu oznanjajoči tolažbi gorskega potoka. Prestavil je pogled od vodnih valčkov na strme skale in pod gradom je zagledal nekaj, česar se je prestrašil, kakor bi bil srečal samega bognašvaruj — črno kugo! Zasadil je oči v nočno prikazen — brez dvo- ma — bila je istina, kar se je odigravalo preko skal. Med gradoma Hartenštajn in Pilštajn nad Bistrico je bil pozidan trg. Na sredini med obema utrdbama so stale človeške postave zgoraj in krepko držale vrv. Od spodaj gor sta plezala po konopcu dva neznanca. Ko sta bila na vrhu pečin, je izginila cela družba v trgu.

(Dalje sledi.)

stosti opravljali veči- noma otroci. — Mali Humphry Potter se je pri njem grozovito dolgočasil, kar ni nič čudnega, in je premiš- ljeval, kako bi se mu izognil. Opazil je, da je dveramni vzvod nad strojem vedno v dolo- čenem položaju, ko bi moral odpirati in zapir- ati ventilne pipe. Ma- la glava jo je takoj uganila: Zvezala je vrv z enim koncem na ventilno ročko, z dru- gim koncem na dolo- čeno mesto vzvoda — ventili so se sami od- pirali in zapirali. Iz- umil je bil veliko stvar, ki je nam ne poroča nobena zgodo- vina. Bržkone ja sam — delo izgubil.